

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

17 ianuarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Liliana Catan,
Ion Guzun,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursurile ordinare, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 aprilie 2016, declarate de părțile vătămate Gusarenco Serghei și Gusarenco Valentin, de avocatul Gheorghe Ionaș și inculpata

***Rojic Natalia Iuri**, născută la
12 ianuarie 1978, originară și locuitoare a mun.
Chișinău, str. Florilor 6/2, ap. 28, cetățeană a R.
Moldova, fără antecedente penale.*

*Termenul de examinare,
instanța de fond: 14.05.2013 – 05.05.2015,
instanța de apel: 10.07.2015 – 26.04.2016,
instanța de recurs: 22.09.2016 – 17.01.2017.*

Asupra recursurile menționate, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 05 mai 2015, Rojic Natalia a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal, fiind liberată de pedeapsa penală conform art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal, din motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

De la inculpată s-a încasat în beneficiul lui Gusarenco Serghei dauna materială de 8000 euro, în valută națională la momentul executării sentinței și 5000 lei cu titlu de prejudiciu moral, iar în beneficiul lui Gusarenco Valentin prejudiciul moral de 5000 lei. În rest, acțiunea civilă a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Instanța de fond a constatat că la 05 februarie 2010 și 16 februarie 2010, inculpata Rojic Natalia, aflându-se pe str. M. Costin 13/1, mun. Chișinău, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prezentându-se ca reprezentant al SC „R&R” SRL, împuternicită cu drepturi depline de a înstrăina imobile aflate la balanța firmei indicate, sub pretextul înstrăinării unei încăperi preconizate activității de comerț cu suprafața totală de 325 m², din sediul imobilului situat pe str. A. Russo 61/1, mun. Chișinău, la prețul de 103.000 euro, prin înșelăciune și abuz de încredere a dobândit în rate de la Gusarenco Serghei suma de 8000 euro, care la data comiterii infracțiunii, conform cursului oficial al BNM, constituia echivalentul a 141.360 lei, bani pe care i-a introdus în casa întreprinderii, cauzând părții vătămate o daună materială în proporții deosebit de mari.

Astfel, Rojic Natalia a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 196 alin. (4) Cod penal, adică cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari prin înșelăciune sau abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire.

Instanța a reținut că inculpata nu a recunoscut vina și a declarat că din anul 1996 a activat în SRL „R&R” ca contabil, apoi director de magazin și din anul 2002 ca director comercial. Fiind director comercial, încheia contracte de investiții, vânzare-cumpărare, contractele de furnizare a mărfurilor și tot ce era legat de activitatea companiei. Au avut un proiect legat de construcția blocurilor locative. Se ocupa cu vânzarea apartamentelor, se întâlnea cu clienții și diferite organizații, fiind ajutați de compania de realtor Moldbuilding, cu care a încheiat contractul de oferire a serviciilor de directorul SRL „R&R” - Rojic Alexandra, după care pachetul de documente a fost transmis companiei Moldbuilding. Gusarenco S. s-a adresat către compania Moldbuilding după anunț. Prima întâlnire a avut loc în oficiul companiei Moldbuilding cu Gusarenco S., tatăl acestuia și un avocat. Avocatul i-a solicitat să prezinte documentele referitor la acel obiect. Reprezentantul companiei Moldbuilding a prezentat documentele respective. Avocatul a solicitat originalul actelor și pentru aceasta a fost chemat în oficiul R&R. Aici ei au făcut cunoștință cu directorul companiei R&R, Rojic Alexandra. Ea a prezentat originalele documentelor și au convenit asupra contractului de arvună, care a fost semnat la începutul lunii februarie 2010 în oficiul companiei Moldbuilding. Mai târziu, Gusarenco a solicitat amânarea semnării contractului de bază, deoarece avea probleme de a aduna suma completă. Directorul companiei a dat acordul, dar cu condiția să aducă ca garanție a doua sumă din arvună. Tranzacția nu a fost finisată din vina lui Gusarenco. SRL „R&R” le-a trimis mai multe telegrame, deoarece nu îi putea găsi telefonic. Mai târziu, ei au cerut restituirea arvunei. În luna martie 2010, la companie a venit administratorul insolvenței Irina Silvestru, care a înlăturat-o pe ea din funcția de director comercial, iar pe Rojic A. din cea de director al SRL „R&R”. Irina Silvestru a ridicat toate ștampilele și documentele. La momentul primirii banilor de la Gusarenco, proprietarul construcțiilor nefinisate era compania R&R. Contractul de arvună a fost semnat de către ea și apoi de directorul companiei R&R, Rojic A. În ianuarie-februarie 2010, contractele de investiții le-a semnat ea și Rojic A. De către ea au fost semnate practic 80% din contractele privind spațiile locative și nelocative. Aproape toate contractele au fost recunoscute valabile de către

Judecătoria Ciocana. Avansul a fost primit din 2 sume: 5 000 și 3 000 euro. La momentul semnării contractului de arvună ea a primit 5000 euro. A doua sumă, de 3000 euro, a fost primită de reprezentantul companiei Moldbuilding și apoi transmisă ei. Ambele sume au fost introduse în casa SRL „R&R” și trebuie să existe ordine de casă, fiind o procedură standard. La momentul introducerii sumelor de 5000 și 3000 euro, casierul i-a oferit chitanțe. În anul 2010 contabilul șef era Natalia, apoi Țîhoțcaia Nina. Aproximativ peste 8 luni după ce nu a fost încheiată tranzacția, avocatul lor a sunat-o personal, adresându-i amenințări. La acea perioadă nu mai lucra în compania R&R, deoarece fusese concediată de administratorul Silvestru Irina în luna martie 2010.

Totodată, vinovăția inculpatei este dovedită prin probele administrate.

Astfel, partea vătămată Gusarenco Serghei a declarat că, în februarie 2010, a găsit pe site-ul 999 un anunț, dat de către realtor, despre o încăpere de pe str. Alecu Russo. Deoarece intenționa să deschidă un business, a sunat. S-a întâlnit cu un realtor, care i-a arătat încăperea și i-a plăcut. L-a sunat pe tata lui și ei au decis să încheie un contract de vânzare-cumpărare pe imobilul dat. Realtorul a spus că toate actele sunt în ordine. Peste un timp el, cu tatăl lui s-au întâlnit cu proprietara imobilului, inculpata, care le-a prezentat toate documentele, zicând că este administratorul SRL R&R. Pe inculpată le-a prezentat-o realtorul în sediul firmei Moldbuilding. Peste un timp, în februarie 2010, s-au întâlnit cu inculpata în sediul firmei Moldbuilding, i-au transmis 5000 euro, iar ultima a scris o recipisă. Timp de o lună trebuiau să încheie contractul de vânzare-cumpărare. Pe 16.02.2010, la tatăl lui au venit realtorii din compania Moldbuilding și au mai cerut 3000 euro avans, aducând o recipisă deja scrisă și semnată de inculpată pe suma dată. Mai târziu, au constatat că imobilul era sub sechestru. Inculpata le spunea că o să se clarifice în judecată. La acel moment, încăperea aparținea firmei SRL R&R, dar era sechestrată de către bancă.

Martorul Cornea Victor a relatat că în anul 2008-2009, inculpata cu mama ei, Rojic A., s-au adresat către dânsul și compania Moldbuilding pentru încheierea unui contract de prestare a serviciilor realtor. Contractul a fost semnat de către inculpată, care s-a prezentat ca director comercial. Conform procedurii, se prezintă contractul de investiție sau dosarul tehnic cu numerele cadastrale, sau autorizația de construcție. Au fost prezentate documente că spațiul unde lucra inculpata aparținea firmei SRL „R&R”. El nu a verificat datele la oficiul cadastral pe acest bun din motiv că, din actele de proprietate prezentate rezulta că proprietar este inculpata și SRL „R&R”. Reprezentantul SRL „R&R” în toate cazurile era inculpata. Câte o dată SRL „R&R” era reprezentată de mama inculpatei. Recipisele au fost întocmite și semnate în fața lui, la sediul companiei Moldbuilding, de către inculpată, banii fiind transmiși ultimei. În primul caz de cumpărător, în al doilea caz el personal i-a transmis banii, conform recipisei în calitate de arvună. De către inculpată ,pe contract și pe recipisă a fost aplicată ștampila companiei SRL „R&R”. El s-a întâlnit cu partea vătămata, i-a dat recipisa semnată de inculpată și a luat banii, pe care ulterior i-a transmis inculpatei.

Martorul Chicu Dumitru a declarat că prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 17.11.2009, a fost numit ca administrator provizoriu la SRL „R&R”.

Conform informației de la camera de înregistrare, administrator era Rojic A., acolo a cunoscut-o și pe inculpată. La SRL „R&R” ca administrator provizoriu a activat până la 12.03.2010. Prin încheierea din 17.11.2009, au fost limitate acțiunile administratorului întreprinderii, încheierea a fost notificată și înmănată lui Rojic A. În perioadă cât a fost administrator, nu a dat împuterniciri pentru gestionarea bunurilor. Orice înstrăinare a bunurilor se efectua cu permisiunea în scris a administratorului. Actele necesare pentru procesul de insolabilitate le-a cerut de la Rojic A., dar ele veneau împreună cu inculpata, care este fiica ei, ultima fiind și unul din cei 3 fondatori ai SRL „R&R”.

Martorul Țihoțcaia Nina a declarat că, a deținut funcția de contabil-șef la SRL „R&R”. Până în august 2010, inculpata a lucrat în calitate de director comercial. Până în martie 2010, ca administrator temporar era Chicu Dumitru, dar administrația întreprinderii nu fusese înlăturată de la conducere. Ulterior a fost numit administrator Silvestru Irina, apoi alte persoane. Ea a condus contabilitatea companiei în acești ani, cu excepția unei perioade scurte, când a fost administrator Silvestru care și-a luat un alt contabil, dar toate actele i-au fost transmise ei. La sfârșitul anului 2009, la întreprindere a fost deconectată lumina. Toată contabilitatea și personalul companiei a fost transferată la ea cu toate documentele și conducerea întreprinderii. Conform hotărârii instanței despre procesul de insolabilitate, activitatea întreprinderii nu a fost stopată, directorii nu au fost înlăturați de la conducerea întreprinderii, și ei au continuat să își îndeplinească atribuțiile. Procedura de insolabilitate a fost intentată în martie 2010. Inculpata era director comercial, primea salariu în acea perioadă, și una din atribuțiile ei era activitatea privind casa de pe strada Alecu Russo. Inculpata semna toate actele referitor la încheierea construcțiilor și vânzarea spațiilor locative din acel imobil. Toate tranzacțiile erau încheiate în prezența ei și inculpata transfera bani în casă din numele clienților. Disciplina privind acțiunile casei de bani era foarte strict, nici un ban și nici un bon nu era dat fără contabil. Totul era sub control. Întreprinderea R&R este o companie exemplară. În cadrul companiei era totul foarte bine planificat. Toate documentele se aflau în biroul ei, dar când a fost numită Silvestru ca administrator, o mare parte din documente au fost transferate la ea, iar o altă parte la uzină. O parte din documente au fost verificate de către Centrul Anticorupție. Apoi, o altă parte din documente le-a primit de la Silvestru. La moment, o parte din documente se află la ea, o parte la administratorul Troșin, iar o altă parte la companie. A verificat baza de date în program și într-adevăr este fixată încasarea din numele lui Gusarenco Serghei la data de 5 februarie 2010 a sumei de 88.369,50 lei, și la data 16 februarie 2010 a sumei de 52.089,60 lei. Acești bani au fost trecuți în casa întreprinderii și folosiți pentru achitarea salariului. Există și două ordine de venire a banilor din numele lui Gusarenco. Când acești bani au fost introduși în casă, mai erau prezenți 2 contabili, care pot confirma primirea banilor. Nu este necesară procură pentru introducerea banilor în casă. Era o recipisă și în temeiul acesteia s-au introdus banii în casă. În februarie 2010, compania nu era în procedură de insolabilitate, fiind doar inițiată această procedură.

Vinovăția inculpatei este dovedită și prin:

plângerea lui Gusarenco Sergiu din 25.03.2010, cu privire la nerespectarea normelor contractuale de către SRL „R&R” asupra unui contract de vânzare-cumpărare a spațiului necomercial de 325 m;

contractul de arvună din 05.02.2010, semnat de Rojic Natalia și Gusarenco Serghei, potrivit cărui Gusarenco Serghei a achitat arvuna în sumă de 5000 euro;

recipisa din 16.02.2010, că Rojic Natalia a luat de la Gusarenco Sergiu suma de 3000 euro, în contul achitării încăperii din subsolul situată pe str. A. Russo 61/6;

cererea lui Gusarenco Sergiu către SRL „Moldbuilding” prin care a solicitat restituirea sumei de 5000 euro;

cerere lui Gusarenco Sergiu către SRL „R&R” - directorul Rojic Natalia, prin care a solicitat restituirea sumei de 8000 euro, în legătură cu lipsa actelor firmei SRL „R&R”, care sunt necesare pentru încheierea contractului de vânzare-cumpărare;

contractul de vânzare-cumpărare potrivit cărui SRL „Ronax SN” a vândut lui Gusarenco Sergiu încăperea necomercială din str. A. Russo 61/6, cu suprafața de 325 m.p.;

plângerea lui Gusarenco Sergiu din 27.02.2012, adresată Procurorului General, prin care a solicitat să fie pornită cauza penală în baza art. 190 și 196 Cod penal în privința lui Rojic Natalia;

răspunsul nr. 3021 din 05.04.2012, la cererea lui Gusarenco Sergiu, potrivit cărui Procuratura RM a comunicat că, prin ordonanța din 05.04.2012 a fost anulată ordonanța procurorului din 18.02.2011 privind refuzul în pornirea urmării penale, fiind dispusă efectuarea de către procuror a unui control suplimentar;

copia cererii de chemare în judecată, înaintată de Gusarenco Serghei împotriva SRL „R&R” și SRL „Moldbuilding”, prin care a solicitat încasarea din contul SRL „R&R” suma dublei arvune de 16.000 euro și încasarea din contul SRL „Moldbuilding” a sumei de 5000 euro;

încheierea Curții de Apel Economică din 17.11.2009, prin care s-a dispus admiterea spre examinare a cererii introductive depusă de SRL „R&R” privind intentarea procesului de insolvență, fiind desemnat în funcție de administrator Chicu Dumitru;

hotărârea Curții de Apel Economice din 12.03.2010, prin care s-a hotărât intentarea procedurii de insolvență față de SRL „R&R”, desemnarea în funcție de administrator al insolvenței pe Silvestru Irina.

Instanța a statuat că, în dezbaterile judiciare scrise, acuzarea a indicat că acțiunile inculpatei au fost încadrate prin rechizitoriu în baza art. 190 Cod penal, dar în cadrul judecării cauzei s-a constatat că ea a acționat cu înșelăciune și abuz de încredere față de părțile vătămate, primind contrar obligațiilor funcționale mijloace bănești de la părțile vătămate, însă pe care le-a transmis în casieria întreprinderii, fapt confirmat prin chitanțele prezentate în ședință. Respectiv, acțiunile ei urmează a fi recalificate în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, ca cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari prin înșelăciune sau abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire.

Potrivit art. 325 Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare. Modificarea învinuirii în sensul agravării situației inculpatului se admite numai în cazurile și în condițiile prevăzute lege.

Procurorul a recalificat acțiunile inculpatei în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, iar instanța nu poate depăși limitele învinuirii aduse inculpatei.

Mai mult, acuzarea nu a prezentat probe că inculpata a însușit banii, dar nu i-a transmis în casieria întreprinderii.

Or, martorul Țîhoțcaia Nina a declarat cu certitudine că a lucrat contabilă-șef la firmă, iar banii primiți de la părțile vătămate Gusarenco au fost introduși în casieria întreprinderii, fiind eliberate și chitanțele respective.

Actele confirmatorii - chitanțele au fost prezentate în ședința de judecată, iar martorul Țîhoțcaia Nina, contabilul, a confirmat autenticitatea acestora.

Părțile vătămate au confirmat transmiterea banilor inculpatei, iar aceasta nu a negat primirea acestora.

Conform art. 8 alin. (3) Cod de procedură penală, concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri, iar dubiile în probarea învinuirii se interpretează în favoarea inculpatului.

Astfel, s-a constatat că inculpata, prin acțiunile întreprinse, nu a realizat latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal adică, banii primiți prin înșelăciune și abuz de încredere de la părți vătămate nu au fost dobândiți și utilizați în interese personale, dar au fost transmiși în casieria întreprinderii, prin ce le-a fost cauzat un prejudiciu material în proporții deosebit de mari părților vătămate.

Inculpata s-a prezentat ca fiind reprezentant al SRL „R&R”, împuternicită cu drepturi depline de a înstrăina imobile aflate la balanța firmei indicate, fapt ce nu corespunde adevărului, sub pretextul înstrăinării unei încăperi preconizate activității de comerț cu suprafața totală de 325 m², din sediul imobilului situat pe str. A. Russo 61/1, mun. Chișinău, la prețul de 103.000 euro, prin înșelăciune și abuz de încredere a dobândit în rate de la Gusarenco Serghei suma de 8000 euro.

Prin urmare, acțiunile inculpatei urmează a fi încadrate în baza art. 196 alin. (4) și nu în baza art. 190 alin. (4) Cod penal.

Primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament poate fi calificat ca escrocherie doar în cazul când făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpânire a bunurilor, urmărea scopul de a le sustrage și nu avea intenția să-și onoreze angajamentul asumat.

Astfel, la caz lipsesc atât latura obiectivă, cât și cea subiectivă a infracțiunii de escrocherie prevăzută de art. 190 Cod penal.

Conform înțelegerii între inculpată și partea vătămată, bani au fost transmiși cu titlu de arvună, pentru încheierea ulterioară a contractului de investiții asupra unui spațiu nelocativ, fapt acceptat de către părțile vătămate.

Părțile chiar au convenit asupra modalității, termenului, prețului, condițiilor.

Imobilul aparținea firmei SRL „R&R” și putea fi înstrăinat cu acordul administratorului insolvenței. Faptul că pe imobil era aplicat sechestrul, nu a dus

la schimbarea proprietarului și nu făcea imposibilă ridicarea sechestrului. Tranzacția nu s-a realizat, astfel, iar acțiunile inculpatei prezintă semne ale infracțiunii prevăzute la art. 196 alin. (4) Cod penal.

Elementul material al infracțiunii prevăzut de art. 196 Cod penal se realizează prin acțiunea sau inacțiunea cauzatoare de prejudiciu, fiind întregit de acțiuni de înșelăciune sau abuz de încredere. Modalitățile faptice ale acestei infracțiuni constă în reținerea subiectului activ al infracțiunii de la lăsarea anumitor bunuri, beneficii în proprietatea victimei sau de la returnarea anumitor foloase, obținute în urma folosirii bunurilor proprietarului (în speță, inculpatul nu a restituit arvuna primită).

În cazul escrocheriei bunurile se sustrag, iar în cazul săvârșirii faptei de cauzare de pagube materiale prin înșelăciune sau abuz de încredere, făptuitorul obține profituri de sine stătător, și nu din bunurile sustrase, ci prin exploatarea ilegală a bunurilor proprietarului, care urmau să fie predate în contul proprietarului (restituirea arvunei).

Constatând latura obiectivă a infracțiunii prevăzută de art. 196 Cod penal, temeiul aplicării răspunderii penale apare în cazul imposibilității apărării drepturilor subiective prin mijloacele justiției civile. Se are în vedere caracterul accesoriu (care însoțește un element principal, dependent de acesta) al mijloacelor justiției penale. Dacă este vorba despre două subiecte ale unui raport juridic, trebuie de stabilit ipoteza egalității lor în drepturi. În cazul când sunt indici care exclud limitele încălcării normelor dreptului civil, atunci se justifică intervenția legii penale.

Normele de drept civil se aplică în cazul concurenței lor cu normele de drept penal, dacă există posibilitatea restabilirii valorii lezate prin infracțiune pe calea acțiunilor benevole ale subiectului care a lezat valoarea, ori pe calea acțiunii civile.

Sub incidența legii penale trebuie să intre acele încălcări care demonstrează cu rea - voință fraudă din partea făptuitorului. Mai mult, dacă făptuitorul asumându-și angajamente nu exprimă dorință să execute aceste angajamente, atunci trebuie să intervină imperativul legii penale.

Prin aceasta se combat argumentele apărării că în acțiunile inculpatei predomină relații de ordine civilă și nu penală.

În cadrul cercetării judecătorești au fost administrate probe pentru lămurirea faptelor și împrejurărilor cauzei sub toate aspectele, în condițiile de nemijlocire, publicitate și contradictorialitate.

Drept urmare, în baza probelor administrate, vinovăția inculpatei a fost confirmată pe deplin în comiterea infracțiunii prevăzute de art.196 alin. (4) Cod penal.

Totodată, reieșind din prevederile art. 60 Cod penal, se constată că pentru fapta prevăzută de art. 196 alin. (4) Cod penal, la 05.02.2015, a intervenit termenul de prescripție de tragere la răspundere a persoanei, condiții în care procesul penal urmează a fi încetat.

Potrivit art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal, persoana se liberează de răspunderea penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat 5 ani de la săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave

Conform art. 16 alin. (2) Cod penal, infracțiuni mai puțin grave se consideră faptele pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă cu închisoare pe un termen de până la 5 ani inclusiv.

Infracțiunea prevăzută de art. 196 alin. (4) Cod penal, se califică ca una mai puțin gravă, întrucât prevede sancțiunea cu închisoarea pe un termen maxim de 3 ani.

Totodată, inculpata a comis infracțiunea în luna februarie 2010.

În conformitate cu art. 275 alin. (4) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție.

Deci, prin prisma normelor citate și a art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală, procesul penal în privința inculpatei urmează a fi încetat, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

În conformitate cu art. 1398 Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Deși partea vătămată a solicitat încasarea arvunei duble, adică a sumei de 16.000 euro, se impune încasarea doar a prejudiciului real cauzat, adică a sumei de 8000 euro.

Argumentul privind încasarea arvunei duble este neîntemeiat, or prejudiciul de 8000 este cel real cauzat părților vătămate, cade sub incidența legii penale, a constituit temei pentru inițierea procesului penal și încadrarea acțiunilor inculpatei.

Astfel, suma de 8000 euro este apreciată ca fiind prejudiciul real cauzat prin înșelăciune și abuz de încredere, nefiind aplicabile în cazul din speță normele ce guvernează restituirea dublei arvuni. Această tranzacție, reieșind din acțiunile inculpatei, nu avea cum să îmbrace forma unui contract de arvună, contract de vânzare-cumpărare sau contract de investiții, reieșind din circumstanțele cauzei.

Conform art. 1422-1423 Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

3. Avocatul Victor Tatarciuc, părțile vătămate Gusarenco Serghei și Gusarenco Valentin au declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata să fie condamnată în baza art. 190 alin. (5)

Cod penal, conform învinuirii formulate în rechizitoriu, iar acțiunea civilă să fie admisă integral.

Apelanții au invocat că inculpata a tăinuit că este pornit un proces de insolabilitate în temeiul încheierii Curții de Apel Economice din 17.12.2009 și că ea nu mai deține împrumuturi asupra bunului imobil în cauză, fiind interzisă luarea unor decizii cu privire la administrarea bunurilor acestei firme de către ea.

Inculpata a ascuns faptul că prin hotărârea Judecătorei Ciocana din 18.02.2010, firma „RONAX SN” SRL a avut câștig de cauză cu SRL „R&R”, și dreptul de proprietate asupra acestor 325 m.p. (obiectul contractului de vânzare-cumpărare situat pe str. A. Russo, 61/6 în mun. Chișinău) a trecut după SRL „Ronax SN”.

În condițiile când a fost numit în calitate de administrator provizoriu D. Chicu, neavând nici un drept de a mai reprezenta interesele acestei firme, inculpata a cerut arvuna și în conformitate cu recipisele din 05.02.2010 și 16.02.2010 a primit de la Gusarenco S. 5000 euro și 3000 euro, total 8000 euro, cu titlu de arvuna, care aparțineau lui Gusarenco V., fiind lăsați de către ea la păstrare firmei SRL „Moldbuilding”, prin înțelegerea lor prealabilă.

Data tranzacției a fost numită pentru 10.02.2010, însă nu a avut loc, deoarece inculpata a tergiversat întocmirea ei în cauză din intenții meschine. Firma inculpatei era în proces de insolabilitate, având litigii cu multe alte firme, inculpata înșelându-i pe mai multe persoane.

Documente prezentate de către martorul Țîhoțcaia Nina, care a lucrat împreună cu inculpata, în calitate de contabil-audit, și care era cointereseată de a induce instanța în eroare, nu sunt veridice, nu sunt originale, nu sunt semnate de către părțile vătămate, nu sunt ștampilate, nu este nici-o semnătură a casierului că a primit de la inculpată, prin intermediul mamei sale, această sumă de bani în casă, sunt în copii xerox, adică nu sunt admisibile, și nu pot servi drept temei pentru recalificarea acțiunilor inculpatei de la art. 190 alin. (5) la art. 196 alin. (4) Cod penal.

Procurorul, având o înțelegere cu inculpata, în susținerile verbale s-a lăsat convins de probele martorului Țîhoțcaia N., care a prezentat niște bonuri de plată false, precum că banii au ajuns în casa firmei, și contrar art. 320 alin. (5) Cod de procedură penală, a renunțat de la învinuirea adusă inculpatei în baza art. 190 alin. (5) Cod penal. Contrar prevederilor art. 320 alin. (5) Cod de procedură penală, nu a prezentat o ordonanță motivată în sensul renunțării de la învinuirea adusă, fapt care este inadmisibil, și a servit drept temei pentru recuzarea procurorului, însă, instanța a plecat în deliberare.

Este neîntemeiată poziția instanței cu privire la admiterea parțială a acțiunii civile, micșorând suma prejudiciului, arvunei duble, de la 16.000 euro la 8000 euro. Totodată nu este legală încasarea prejudiciului moral în sumă de numai câte 5000 lei, reieșind din circumstanțele cauzei.

Prin acțiunile sale, inculpata a cauzat părților vătămate un prejudiciu patrimonial de proporții. Conform art. 631 alin. (1), 633 alin. (1) și (2) Cod civil, părțile vătămate au eliberat ultimei 8000 euro cu titlu de arvună, ca intenția și garantarea reală de a procura aceste bunuri prin întocmirea contractului de vânzare-

cumpărare și executarea lui. Recipisele în cauză confirmă intențiile serioase ale părților vătămate.

Inculpata nu a contestat primirea banilor niciodată și contractul urma să fie încheiat, însă s-a depistat că ea ilegal, prin abuz de încredere și înșelăciune, prin prezentarea a unor date false, prin inducerea în eroare, a acaparat banii familiei Gusarenco, și urmează să achite dublul arvunei, adică încă 8000 euro.

3.1. A declarat apel și avocatul Gheorghe Ionaș, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata să fie achitată, pe motiv că în acțiunile ei nu sunt prezente elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal, iar acțiunea civilă să fie lăsată fără soluționare.

Apelantul a indicat că, pentru existența infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal, este necesar ca victima să fi fost indusă în eroare și să fi ajuns la o reprezentare greșită a unei situații sau împrejurări. Aptitudinea unui mijloc sau metode de a induce în eroare depinde și de personalitatea victimei, de gradul de instruire și educație, de mediul din care provine, de starea psihică în care se găsea în momentul săvârșirii faptei.

Iar latura subiectivă a infracțiunii date se manifestă prin vinovăție sub formă de intenție directă.

Din circumstanțele cauzei rezultă că la 05.02.2010, inculpata în calitate de reprezentant al SRL „R&R” a încheiat contractul privind primirea arvunei în sumă de 5000 euro pentru înstrăinarea imobilului situat pe str. A. Russo 61/1, mun. Chișinău, la prețul de 103.000 euro, iar termenul pentru încheierea tranzacției a fost fixat pentru 10.02.2010.

Conform recipisei din 05.02.2010, inculpata a primit suma de 5000 de euro în calitate de arvună, iar la 16.02.2010 și suma de 3000 euro.

Potrivit chitanțelor de încasare a numerarului, mijloacele bănești în sumă de 5000 și 3000 euro au fost transmise în casa SRL „R&R”.

Astfel, s-a constatat că între inculpată, în calitate de director comercial al SRL „R&R”, și Gusarenco Serghei fost încheiat un contract de arvună a activității de comerț cu suprafața de 325 m², din sediul imobilului situat pe str. A. Russo 61/1, mun. Chișinău, părțile au convenit asupra acestuia benevol, dându-și voința privind acordul la vânzarea imobilului.

Inculpata nu a avut intenția de a cauza părților vătămate careva prejudicii, în situația în care a acționat în numele societății comerciale, iar toate mijloacele bănești au fost transmise în casa SRL „R&R”, fapt confirmat prin declarațiile martorului Țihoțcaia Nina și chitanțele prezentate în original la materialele dosarului penal.

Prin încheierea Curții de Apel Economice din 17.11.2009, a fost dispusă primirea spre examinare a cererii introductive depusă de SC „R&R” SRL privind intentarea în privința sa a procesului de insolvență, iar prin încheierea Curții de Apel Economice din 12.03.2010 a fost dispusă intentarea procesului de insolvență a SRL „R&R”.

Din conținutul acestor hotărâri rezultă că doar prin încheierea din 12.03.2010 a avut loc înlăturarea administrației debitorului de la gestionarea patrimoniului și întreprinderii, și transmiterea tuturor ștampilelor, actelor contabile

administratorului insolabilității. Prin urmare, până la data de 12.03.2010 administrația SRL „R&R” era în drept să conducă societatea comercială, să încheie acte juridice și utiliza în mod legal ștampila societății.

Totodată, pentru încheierea unui contract de arvună nu era necesar acordul administratorului de insolabilitate, deoarece prin încheierea Curții de Apel Economice din 17.11.2009 s-a interzis conducerii SRL „R&R” să încheie contracte de înstrăinare fără acordul administratorului, însă în cazul dat asemenea contract nu a fost încheiat, ci doar un contract de arvună care nu este identic cu unul de înstrăinare.

Astfel, în acțiunile inculpatei nu se conțin elementele laturii obiective și subiective ale infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal, dar existând niște raporturi civile.

Faptul existenței unor relații civile între SRL „R&R”, reprezentată de către inculpată, și Gusarenco Sergiu este confirmat și prin faptul că la data de 24.03.2010, partea vătămată Gusarenco Sergiu înaintează în Judecătoria Rîșcani o acțiune civilă cu solicitarea de a încasa de la SRL „R&R” în folosul său a arvunei în mărime dublă, adică în sumă de 16.000 euro.

La 03.09.2013, părțile vătămate Gusarenco Valentin și Gusarenco Serghei, înaintează, repetat, în cadrul procesului penal o acțiune civilă prin care solicită încasarea de la inculpată a sumei arvunii dublei, în mărime de 16.000 euro, și a prejudiciului moral în sumă de 100.000 pentru fiecare reclamant.

În cadrul procesului, instanța de fond a solicitat de la părți vătămate prezentarea unei hotărâri pe faptul litigiului civil înaintat de către Gusarenco Sergiu către SRL „R&R” cu privire la încasarea arvunei în mărime dublă, adică în sumă de 16.000 euro. Însă, partea vătămată Gusarenco S. evaziv a refuzat confirmarea pretențiilor înaintate și nu au prezentat hotărârea care ar confirma depunerea dublă a unei acțiuni civile. Circumstanțele date, importante cu privire la soluția adoptată în cadrul litigiului civil, le sunt cunoscute părților vătămate deoarece reprezentantul acestora - avocatul Tatarciuc Victor la 09.01.2012 a depus la Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău o cerere prin care a solicitat materialele dosarului civil pentru a face cunoștință cu ele, iar partea apărării este în imposibilitate de a solicita hotărârea adoptată în ordine civilă, deoarece inculpata nu a fost parte a procesului civil și nu dispune de dreptul de a avea acces la dosarul civil examinat anterior.

În circumstanțele date, instanța urmează să nu se pronunțe asupra acțiunii civile înaintate.

Conform art. 1 al protocolului nr. 4 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale rezultă că nimeni nu poate fi privat de libertatea sa pentru singurul motiv că nu este în măsură să execute o obligație contractuală.

Potrivit art. 6 al Convenției Europene, noțiunea de „acuzăție în materie penală” este distinctă de noțiunea „drepturi și obligații cu caracter civil”, astfel, în cauza Perez vs Franța din 12.02.2004, Curtea Europeană a arătat că „...în ciuda existenței unei autonomii a noțiunii de drepturi și obligații cu caracter civil, este necesară analiza legislației interne a statului, atât sub aspectul calificării juridice,

cât și în privința conținutului material și a efectelor pe care dreptul intern al statului le conferă pentru ca un drept să poată fi considerat ca având un caracter civil”.

În cazul dat, existența contractului de arvună a imobilului indicat în rechizitoriu, confirmă existența unui drept cu caracter civil și acest înscris, fiind probă în cauza penală, garantează în mod real dreptul părților vătămate de a pretinde la despăgubiri, formulând o acțiune într-o instanță civilă de drept comun, în baza normelor dreptului civil, fapt care a și fost realizat de către partea vătămată Gusarenco S. în cadrul unui proces civil.

Or, Curtea Europeană, în cauza Ringvold vs Norvegia din 11.02.2003, a conchis că „...faptul că o lege, care poate permite o cerere de despăgubire în virtutea dreptului cu privire la prejudiciu, include și elemente obiective constitutive ale unei infracțiuni penale, nu reprezintă, în pofida gravității acestei infracțiuni, un motiv suficient pentru a considera ca persoana responsabilă de obligațiile cu caracter civil, să fie acuzată de o infracțiune penală”.

Astfel spus, Curtea Europeană, în cauza Perez vs Franța din 12.02.2004, a considerat că, în asemenea cazuri, aplicabilitatea art. 6 atinge limitele sale și a reamintit că, Convenția nu garantează nici dreptul, revendicat de reclamant, la „răzbunare privată”, nici „actio popularis”. Astfel, nu a admis că dreptul de a urmări sau de a condamna penal terțe persoane trebuie neapărat exercitat în paralel cu exercitarea de către victimă a dreptului de a intenta o acțiune civilă.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 aprilie 2016, apelul avocatului Gheorghe Ionaș, în numele inculpatei, a fost respins ca nefondat.

Apelul *avocatului Tatarciuc Victor în interesele părților vătămate Gusarenco Valentin și Gusarenco Serghei* a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță.

Rojic Natalia a fost condamnată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal la 8 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în domeniul activității comerciale pe un termen de 2 ani, cu executare în penitenciar de tip închis, pentru femei, de la reținere.

De la inculpată s-a încasat în beneficiul lui Gusarenco S. prejudiciul material de 8000 euro și în beneficiul lui Gusarenco S. și Gusarenco V. prejudiciul moral de 10.000 lei pentru fiecare.

Instanța de apel a constatat că la 05.02.2010 și 16.02.2010, Rojic Natalia, aflându-se pe str. M. Costin 13/1, mun. Chișinău și urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, **prezentându-se ca reprezentant al SRL „R&R”, împuternicită cu drepturi depline de a înstrăina imobile aflate la balanța firmei indicate, cunoscând cu certitudine că, nu deține asemenea drepturi**, sub pretextul înstrăinării unei încăperi preconizate activității de comerț cu suprafața totală de 325 m², din sediul imobilului situat pe str. A. Russo 61/6, mun. Chișinău, la prețul de 103.000 euro, **prin înșelăciune și abuz de încredere a dobândit** în rate de la Gusarenco Serghei, suma de 8000 euro, care la data comiterii infracțiunii, conform cursului oficial al BNM constituia echivalentul a 141.360 lei, bani pe care nu i-a introdus în casa întreprinderii, dar i-a folosit în interese personale, cauzând astfel părții vătămate o daună materială în proporții deosebit de mari.

Instanța de apel a reținut că prima instanță eronat a apreciat discursul procurorului în privința reîncadrării juridice a acțiunilor inculpatei în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, conform art. 53 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, menținând această ultimă poziție a acuzării.

Potrivit prevederilor art. 53 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, la examinarea cauzei penale în instanța de judecată, procurorul modifică încadrarea juridică a infracțiunii săvârșite de inculpat dacă cercetările judiciare confirmă că inculpatul a săvârșit această infracțiune.

Prin urmare, procurorul solicită reîncadrarea juridică a acțiunilor inculpatului în baza unei ordonanțe motivate, prezentând argumente și probe în acest sens, conform art. 320 alin. (5) Cod de procedură penală care stipulează că, dacă în procesul judecării cauzei, ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată nu confirmă învinuirea adusă inculpatului, procurorul este obligat să renunțe parțial sau integral la învinuire. Renunțarea procurorului la învinuire se face prin ordonanță motivată și atrage adoptarea de către instanța de judecată a unei sentințe de achitare sau de încetare a procesului penal.

Procurorul în cadrul susținerilor orale nu a renunțat la învinuirea înaintată conform rechizitoriului, nu a înaintat o ordonanță motivată în sensul reîncadrării acțiunilor ilegale ale inculpatei, ci doar și-a expus opinia potrivit art. 53 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, care prevede că, la examinarea cauzei penale în instanța de judecată, procurorul își expune părerea în dezbaterile judiciare asupra faptei infracționale săvârșite de inculpat, încadrării ei în baza legii penale și pedepsei care urmează a fi aplicată.

Astfel, instanța de fond nu era îngrădită de opinia procurorului privind încadrarea juridică a acțiunilor inculpatei și astfel nu era limitată de prevederile **art. 235** Cod de procedură penală, or, conform probatoriului cercetat în cadrul cercetării judecătorești, reiese că, inculpata a însușit acele mijloace bănești, obținute de la partea vătămată Gusarenco Serghei.

Vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii de escrocherie este dovedită prin probe administrate, care sunt pertinente, concludente, utile și coroborează între ele, cum ar fi declarațiile părților vătămate Gusarenco S. și Gusarenco V., martorilor Cornea V., Chicu D. și Țihoțcaia N., probele scrise - contractul de arvună din 05.02.2010, potrivit căruia Gusarenco Serghei a achitat arvuna în sumă de 5000 euro, fiind semnat de Rojic Natalia și Gusarenco Serghei, recipisă din 16.02.2010, potrivit căreia Rojic Natalia a luat de la Gusarenco S. suma de 3000 euro, în contul achitării încăperii din subsol situată pe str. A. Russo 61/6, copia cererii de chemare în judecată înaintată de Gusarenco Serghei împotriva SRL „R&R” și SRL „Moldbuilding” prin care se solicită încasarea din contul SRL „R&R” suma de 16.000 euro și încasarea SRL din contul „Moldbuilding” suma de 5000 euro, hotărârea Curții de Apel Economice din 12.03.2010, prin care s-a hotărât intentarea procedurii de insolvență față de SRL „R&R”, desemnarea în funcție de administrator al insolvenței pe Silvestru Irina, precum și hotărârile privind recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunului imobil, de către Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău.

Acțiunile inculpatei urmează a fi încadrate în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, ca escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, săvârșită în proporții deosebit de mari.

Prin acțiunile inculpatei a fost cauzat un prejudiciu material părților vătămate în cuantum de 8000 euro, bani pe care inculpata i-a obținut în vederea achitării în rate a bunului imobil ce urma să fie transmis în proprietatea părții vătămate, însă inculpata, cu bună știință a înșelat părțile vătămate, propunându-le spre vânzare un imobil ce nu-i aparține cu drept de proprietate, în lipsa la careva împuterniciri de înstrăinare a imobilului din partea proprietarului efectiv, și cunoscând cu certitudine că tranzacția de vânzare-cumpărare nu poate avea loc, inclusiv din cauza interdicțiilor aplicate asupra imobilului.

Astfel, sunt combătute argumentele din apelul apărării care afirmă că între inculpată și partea vătămată există relații civile.

Inculpata a asigurat părțile vătămate că bunul imobil nominalizat aparține companiei SRL „R&R”, pe care o reprezenta, cunoscând foarte bine că SRL „R&R” este în proces de insolabilitate, iar bunul imobil aparține companiei SRL „Ronex SN”, deoarece reprezentantul acestei companii Lipschii I. a încheiat un contract în vederea înstrăinării acestui bun cu achitarea prețului în mai multe tranșe, astfel prima tranșă în sumă de 25.000 euro a transmis-o la data de 27.11.2009, iar la 30.11.2010 a transmis ultima tranșă de 85.000 euro, și a semnat un contract de vânzare-cumpărare cu Ispas S., care s-a prezentat ca reprezentantul SRL „R&R”, pe care ulterior l-a înregistrat la oficiul cadastral.

În momentul negocierilor cu părțile vătămate privind costul bunului imobil menționat, inculpata i-a asigurat că documentele sunt în regulă și bunul urmează a fi transmis în proprietatea lui Gusarenco S., însă ***a tănuuit că în privința companiei pe care o reprezintă în calitate de director comercial*** este intentat un proces de insolabilitate, în baza încheierii Curții de Apel Economice din 17.12.2009

În baza încheierii Curții de Apel Economice din 17.11.2009, ***inculpata în calitate de director comercial*** nu putea efectua careva acțiuni de înstrăinare a bunurilor mobile și imobile ale SRL „R&R”, fără permisiunea nemijlocită a administratorului provizoriu Chicu D., fiind aplicat sechestru asupra întregului patrimoniu al SRL „R&R”.

Cu toate acestea, inculpata, ***în calitate de reprezentant al SRL „R&R” a încheiat cu partea vătămată Gusarenco Serghei contractul privind primirea arvunei*** în sumă de 5000 euro pentru înstrăinarea imobilului situat pe str. A. Russo 61/6, mun. Chișinău la prețul de 103.000 euro, iar pentru încheierea tranzacției a fost fixată data de 10.02.2010. Conform recipisei din 05.02.2010, inculpata a primit suma de 5000 de euro în calitate de arvună, iar la 16.02.2010 suma de 3000 euro.

Este neîntemeiat și argumentul apărării precum că, pentru încheierea unui contract de arvună nu era necesar acordul administratorului de insolabilitate, deoarece prin încheierea Curții de Apel Economice din 17.11.2009 s-a interzis conducerii SRL „R&R” să încheie contracte de înstrăinare fără acordul administratorului, însă în cazul dat asemenea contract nu a fost încheiat, ci doar un contract de arvună care nu este identic cu unul de înstrăinare.

Deși, contractul de arvună nu este identic cu contractul de vânzare-cumpărare, acesta prevede obligația certă de înstrăinare a unui bun imobil, stabilind o dată la care urmează să fie transmise toate drepturile asupra bunului imobil, include prețul negociat, individualizează bunul imobil ce urmează a fi înstrăinat, stabilește identitatea părților în calitate de vânzător și cumpărător.

Contractul de arvună este un contract cert, cu consecințe prestabilite care prevede transmiterea drepturilor de proprietate asupra bunului imobil nominalizat, ceea ce nu avea dreptul să facă inculpata reieșind din încheierea Curții de Apel Economice din 17.11.2009.

Inculpata *în calitate de director comercial al SRL „R&R” a prezentat* părților vătămate informația denaturată cu privire la dreptul de proprietate asupra bunului imobil.

Mijloacele bănești obținute de la Gusarenco S., inculpata le-a reținut pentru sine, ci nu le-a transmis în casa întreprinderii SRL „R&R”, după cum ea a invocat, or, la materialele cauzei penale lipsește confirmarea în acest sens. Nu există careva *acte legale prevăzute de legislație* care să confirme că banii au fost introduși în casa întreprinderii SRL „R&R” prin contabilitate și nu au rămas în posesia inculpatei.

În instanța de fond au fost prezentate de către martorul Țîhoțcaia N. două chitanțe care ar confirma că în data de 05.02.2010 și 16.02.2010 au fost introduse în casa întreprinderii sumele bănești obținute de la Gusarenco S., 5000 euro și respectiv 3000 euro. Aceste chitanțe au stat la baza sentinței de condamnare a inculpatei în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, instanța constatând lipsa scopului de cupiditate a inculpatei.

Însă, probele prezentate de către martorul Țîhoțcaia N. sunt inadmisibile, adică contrare *art. 93 alin. (1), 95 alin. (1) Cod de procedură penală*, și nu pot fi puse la renunțarea procurorului de la învinuire pe art. 190 alin. (5) Cod penal.

Martorul, care însuși reprezintă o probă în procesul penal, nu poate înainta și anexa la cauza penală înscrisuri în calitate de probe, acestea urmau să fie prezentate de către apărare, în vederea confirmării celor invocate în ședința de judecată.

Prin urmare, martorul Țîhoțcaia N., care a activat împreună cu inculpata, ar avea scopul de a o eschiva pe ultima de la răspunderea penală, or, aceste chitanțe nu corespund cerințelor legale față de documentele contabile primare, ele nu au fost reflectate de facto în contabilitatea SRL „R&R” și nici în datele organelor fiscale, nu au fost introduse în registrele corespunzătoare, iar banii indicați în chitanțe nu au trecut prin contabilitate.

Totodată, *aceste chitanțe au fost pregătite cu mult timp ulterior transmiterii de facto a banilor* de către Gusarenco S., deoarece *în pofida faptului că prezintă o probă de bază în vederea dezvinovățirii inculpatei de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal, acestea au fost anexate la materialele cauzei penale tocmai în martie 2015*, ținând cont că urmărirea penală în privința inculpatei a fost pornită la 22.05.2012.

În lipsa unor probe pertinente, concludente, utile și veridice care să confirme depunerea banilor în casa întreprinderii de către inculpată, aceste mijloace bănești se consideră însușite de către ea.

5. La 25 iulie 2016, părțile vătămate Gusarenco Valentin și Gusarenco Serghei au declarat recurs ordinar, în care solicită repunerea în termen a recursului ordinar, casarea parțială a acestei decizii, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri *mai severe* în privința lui Rojic Natalia.

Recurenții au indicat că pedeapsa aplicată inculpatei este prea blândă.

5.1. Avocatul Gheorghe Ionaș și inculpata la fel au declarat recurs ordinar, în care solicită casarea hotărârilor adoptate, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care ultima să fie achitată, pe motiv că fapta ei nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

Recurenții au observat că la decizia instanței de apel este prezentă opinia separată a judecătorului Furdui Sergiu, care a optat pentru respingerea apelurilor și menținerea sentinței atacate, invocând că procurorul participant în instanța de fond legal a uzat de dreptul de a modifica învinuirea înaintată inculpatei în baza articolului 196 alin. (4) Cod penal, iar instanța de fond a judecat cauza în limitele învinuirii. Concluziile procurorului nu reprezintă renunțarea la învinuire ori modificarea acușării în sensul agravării ei, ci modificarea acușării în sensul, care nu agravează situația inculpatei și nu lezează dreptul ei la apărare.

Recurenții au invocat că prin rechizitoriul, întocmit la 30.04.2013, a fost înaintată inculpatei învinuirea în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, iar cauza a fost remisă spre examinare în instanța de judecată.

În cadrul dezbaterilor judiciare prezentate în scris, procurorul a indicat că inculpata, la data de 05.02.2010 și 16.02.2010, aflându-se pe str. M. Costin 13/1, mun. Chișinău și urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prezentându-se ca reprezentant al SRL „R&R”, împuternicită cu drepturi depline de a înstrăina imobile aliate la balanța firmei indicate, cunoscând cu certitudine că nu deține asemenea drepturi, sub pretextul înstrăinării unei încăperi preconizate activității de comerț cu suprafața de 325 m², din sediul imobilului situat pe str. A. Russo 61/1, mun. Chișinău, la prețul de 103.000 euro, prin înșelăciune și abuz de încredere a dobândit în rate de la Gusarenco Serghei, suma de 8000 euro, care la data comiterii infracțiunii, conform cursului oficial al BNM, constituia echivalentul a 141.360 lei, bani pe care i-a introdus în casa întreprinderii, cauzând astfel părții vătămate o daună materială în proporții deosebit de mari.

Totodată, procurorul și în dezbaterile judiciare verbale a pledat pentru condamnarea inculpatei în baza art. 196 alin. (4) Cod penal.

Instanța de apel, la emiterea deciziei de condamnare a inculpatei în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, în mod ilegal a ieșit din limitele învinuirii, încălcând inculpatei dreptul la un proces echitabil, deoarece ultima a fost privată de dreptul la judecarea cauzei sale penale de către o instanță independentă și imparțială, și a emis o sentință de condamnare contrară învinuirii formulate de către procuror.

Astfel, potrivit art. 325 Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate. Modificarea învinuirii în sensul

agravării situației inculpatului se admite numai în cazurile și în condițiile prevăzute de lege.

Conform prevederilor art. 53 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, procurorul își expune părerea în dezbaterile judiciare asupra faptei infracționale săvârșite de inculpat, încadrării ei în baza legii penale și pedepsei care urmează a fi aplicată.

Articolul 326 Cod de procedură penală prevede obligatoriu modificarea învinuirii în ședința de judecată prin ordonanță numai în sensul agravării, însă conform prevederilor art. 16 Cod penal, infracțiunea prevăzută de art. 191 alin. (5) Cod penal se clasifică ca fiind deosebit de gravă, iar infracțiunea prevăzută de art. 196 alin. (4) Cod penal se clasifică ca fiind mai puțin gravă.

Conform art. 325 alin. (2) Cod de procedură penală, modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpaților și nu se lezează dreptul la apărare.

Relevantă pentru cazul dat este practica CEDO, care la fel admite recalificarea acțiunilor în instanța de judecată în infracțiuni mai blânde reieșind din faptele incriminate cu respectarea dreptului la apărare (hotărârea CEDO Abramian vs Federația Rusă din 09.10.2009).

În asemenea condiții, procurorul participant în instanța de fond în mod legal a modificat învinuirea înaintată inculpatei în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, iar atât instanța de fond, precum și cea de apel urmau să judece cauza penală numai limitele învinuirii formulate de acuzare.

Poziția instanței de apel precum că în cazul dat, inculpata ar fi învinuită de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, dar nu de art. 196 alin. (4) Cod penal, constituie o interpretare eronată a prevederilor art. 320 Cod de procedură penală, normă care nu este aplicabilă în cazul dat. Pentru modificarea învinuirii în sensul atenuării nu este necesară o ordonanță motivată, fiind suficiente dezbaterile judiciare ale procurorului prezentate instanței de judecată.

Astfel, potrivit art. 320 alin. (5) Cod de procedură penală, dacă în procesul judecării cauzei, ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată nu confirmă învinuirea adusă inculpatului, procurorul este obligat să renunțe parțial sau integral la învinuire. Renunțarea procurorului la învinuire se face prin ordonanță motivată și atrage adoptarea de către instanța de judecată a unei sentințe de achitare sau de încetare a procesului penal.

În cazul inculpatei nu a existat o renunțare a procurorului de la învinuire pe motiv că acuzatorul nu a refuzat total de la acuzațiile aduse, ci doar a modificat învinuirea de la art. 190 alin. (5) la art. 196 alin. (4) Cod penal.

O situație similară a fost prezentă și în cauza penală în privința lui Donțu Ion (decizia CSJ din 22.01.2014), și în cauza penală în privința lui Baraghin Mihail și Sîrbu Valeriu (decizia CSJ din 01.04.2014), în care instanța de recurs a indicat că pentru modificarea învinuirii în sensul atenuării de către procuror nu este necesară o ordonanță în acest sens, fiind suficientă indicarea calificării în dezbaterile judiciare formulate de către procuror.

În cadrul examinării cauzei penale de către instanța de fond și apel nu au fost acumulate un ansamblu de probe pertinente, concludente și utile din care ar fi

posibil de concluzionat că fapta inculpatei întrunește elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal.

S-a constatat că inculpată, în calitate de director comercial al SRL „R&R”, și Gusarenco S. au încheiat un contract de arvună.

Inculpata nu a avut intenția de a cauza părților vătămate careva prejudicii, în situația în care a acționat în numele societății comerciale, iar toate mijloacele bănești au fost transmise în casa SRL „R&R”, fapt confirmat prin declarațiile martorului Țîhoțcaia N. și chitanțele prezentate în original la materialele cauzei.

Prin încheierea Curții de Apel Economice din 17.11.2009 a fost dispusă primirea spre examinare a cererii introductive depusă de SRL „R&R” privind intentarea în privința sa a procesului de insolvență, iar prin încheierea Curții de Apel Economice din 12.03.2010 a fost dispusă intentarea procesului de insolvență a SRL „R&R”.

Din conținutul acestor hotărâri rezultă că doar prin încheierea din 12.03.2010 a avut loc înlăturarea administrației debitorului de la gestionarea patrimoniului și întreprinderii, și transmiterea tuturor ștampilelor, actelor contabile administratorului insolvenței. Prin urmare, până la data de 12.03.2010 administrația SRL „R&R” era în drept să conducă societatea comercială, să încheie acte juridice și utiliza în mod legal ștampila societății.

Totodată, pentru încheierea unui contract de arvună nu era necesar acordul administratorului de insolvență deoarece prin încheierea Curții de Apel Economice din 17.11.2009 s-a interzis conducerii SRL „R&R” să încheie contracte de înstrăinare fără acordul administratorului însă în cazul dat asemenea contract nu a fost încheiat, ci doar un contract de arvună care nu este identic cu unul de înstrăinare.

Astfel, în acțiunile inculpatei nu se conțin elementele laturii obiective și subiective ale infracțiunilor prevăzute de art. 190 alin. (5) sau 196 alin. (4) Cod penal, fiind existente niște raporturi civile.

Faptul existenței unor relații civile dintre SRL „R&R”, reprezentată de către inculpată, și Gusarenco S. este confirmat și prin înaintarea acțiunii civile la 24.03.2010, de către partea vătămată Gusarenco S. în Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, cu solicitarea de a încasa de la SRL „R&R” arvuna în mărime dublă, adică în sumă de 16.000 euro.

La 03.09.2013, părțile vătămate Gusarenco V. și Gusarenco S., au înaintat repetat, deja în cadrul procesului penal, o acțiune civilă prin care au solicitat încasarea de la inculpată a sumei dublei arvuni, în mărime de 16.000 euro, și a prejudiciului moral în sumă de 100.000 pentru fiecare reclamant.

Conform art. 1 al protocolului nr. 4 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, nimeni nu poate fi privit de libertatea sa pentru singurul motiv că nu este în măsură să execute o obligație contractuală.

În cazul dat, existența contractului de arvună a imobilului indicat în rechizitoriu, confirmă existența unui drept cu caracter civil și, acest înscris, fiind probă, garantează în mod real dreptul părților vătămate de a pretinde despăgubiri, formulând o acțiune civilă într-o instanță civilă de drept comun în baza normelor

dreptului civil, fapt care a și fost realizat de către partea vătămată Gusarenco S. în cadrul unui proces civil.

Or, Curtea Europeană, în cauza Ringvold vs Norvegia din 11.02.2003, a conchis că „...faptul că o lege, care poate permite o cerere de despăgubire în virtutea dreptului cu privire la prejudiciu, include și elemente obiective constitutive ale unei infracțiuni penale, nu reprezintă, în pofida gravității acestei infracțiuni, un motiv suficient pentru a considera ca persoana responsabilă de obligațiile cu caracter civil, să fie acuzată de o infracțiune penală”.

Totodată, Curtea Europeană, în cauza Perez vs Franța din 12.02.2004, a statuat că, în asemenea cazuri, aplicabilitatea art. 6 atinge limitele sale și a reamintit că, Convenția nu garantează nici dreptul, revendicat de reclamant, la „răzbunare privată”, nici „actio popularis”. Astfel, nu a admis că dreptul de a urmări sau de a condamna penal terțe persoane trebuie neapărat exercitat în paralel cu exercitarea de către victimă a dreptului de a intenta o acțiune civilă.

Temeiurile indicate în recurs au fost invocate și în apel, însă instanța de apel s-a limitat la motivarea că „Colegiul Penal consideră necesar de respinge apelul avocatului Ionaș Gheorghe în interesele inculpatei Rojic Natalia”, în rest expunându-se doar asupra apelului declarat de către reprezentantul părții vătămate.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

6. Judecând recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal lărgit face următoarele concluzii.

În primul rând, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Însă, conform art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei. Potrivit art. 231 alin. (3) și (5) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește. Dacă ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârșitul primei zile lucrătoare care urmează. În corespundere cu art. 418 alin. (1), 338 alin. (2)-(4), 340 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel pronunță public dispozitivul hotărârii, fapt despre care se consemnează în procesul-verbal. Hotărârea motivată se pronunță la fel public, în termen de până la 30 de zile. Copia de pe hotărârea motivată se înmânează participanților prezenți la ședința de judecată. Participanților care nu s-au prezentat în ședința de judecată li se expediază, în termen de 3 zile, copia de pe hotărârea motivată.

Sub acest aspect și cu referire la recursul declarat de părțile vătămate Gusarenco S. și Gusarenco V. (pct. 5. din decizie), se atestă că, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, instanța de apel a pronunțat dispozitivul deciziei la 26 aprilie 2016, în prezența părților vătămate Gusarenco S. și Gusarenco V., comunicând că decizia motivată va fi pronunțată la 26 mai 2016. Ulterior,

pronunțarea deciziei motivate a fost amânată pentru 08 iunie 2016, fapt realizat la această dată și consemnat în proces-verbal al ședinței de judecată, iar părților absente li s-a expedit câte o copie de pe decizia motivată (*vol. III f.d. 120, 157*).

Deci, decizia atacată a fost pronunțată în condițiile legii la 08 iunie 2016, iar termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar urma să expire la sfârșitul zilei de 11 iulie 2016.

Totodată, părțile vătămate Gusarenco S. și Gusarenco V. au declarat recursul ordinar și înregistrat la Curtea Supremă de Justiție la 25 iulie 2016, adică peste termenul prevăzut de lege (*vol. IV f.d. 16-20, pct. 5. din decizie*).

Alte informații cu privire la data depunerii recursului respectiv în instanța de recurs nu există nici în dosar și nici în recursul nominalizat.

Este de menționat că art. 422 Cod de procedură penală nu prevede repunerea în termen a recursului, nici o altă procedură legală de a calcula termenul de recurs decât de la data pronunțării deciziei motivate, iar art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală prescrie expres că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Prin urmare, durata termenului de recurs este stabilită prin lege. Acest termen nu poate fi prelungit sau scurtat de instanța de judecată. El este absolut, are un caracter imperativ și fatal, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța îl respinge ca inadmisibil, dacă este declarat peste termen.

Astfel, odată ce recursul părților vătămate Gusarenco S. și Gusarenco V. este declarat peste termen, el urmează a fi respins ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

În al doilea rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv și în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu argumentul invocat în recursul apărării, că instanța de apel a depășit limitele învinuirii formulate inculpatei (*pct. 5.1. din decizie*), se reține că instanța de apel a comis următoarele erori de drept.

Potrivit art. 1 alin. (1) Cod de procedură penală, procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești cu participarea părților în proces și a altor persoane, desfășurată în strict conformitate cu prevederile prezentului cod. Conform art. 6 pct. 5) și 37) Cod de procedură penală, cauză penală reprezintă un proces penal desfășurat de organul de urmărire penală și de instanța judecătorească, iar procurorul este persoană oficială numită, în modul stabilit de lege, pentru a conduce sau a exercita urmărirea penală, și a reprezenta în judecată învinuirea în numele statului. În corespundere cu art. 24 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, urmărirea penală, apărarea și judecarea cauzei

sunt separate și se efectuează de diferite organe și persoane. Instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii. Potrivit art. 26 alin. (3) Cod de procedură penală, sarcina prezentării probelor învinuirii îi revine procurorului. Conform art. 51 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, procurorul este persoana care exercită sau conduce în numele statului urmărirea penală, reprezintă învinuirea în instanță. Procurorul care participă la judecarea cauzei penale are funcție de acuzator de stat. În cursul judecării cauzei, procurorul reprezintă învinuirea în numele statului și prezintă în ședința de judecată probele acumulate de organul de urmărire penală. În corespundere cu art. 53 alin. (1) pct. 1) și 8) Cod de procedură penală, la examinarea cauzei penale în instanța de judecată, procurorul reprezintă învinuirea în numele statului și prezintă în ședința de judecată probele acuzării, își expune părerea în dezbaterile judiciare asupra faptei infracționale săvârșite de inculpat, încadrării ei în baza legii penale și pedepsei care urmează a fi aplicată. Conform art. 320 alin. (2) și (5) Cod de procedură penală, reprezentând învinuirea de stat, procurorul se călăuzește de dispozițiile legii și de propria sa convingere bazată pe probele cercetate în ședința de judecată. Dacă, în procesul judecării cauzei, ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată nu confirmă învinuirea adusă inculpatului, procurorul este obligat să renunțe parțial sau integral la învinuire. Renunțarea procurorului la învinuire se face prin ordonanță motivată și atrage adoptarea de către instanța de judecată a unei sentințe de achitare sau de încetare a procesului penal. Potrivit art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate. Modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare. Potrivit art. 326 alin. (1) Cod de procedură penală, procurorul care participă la judecarea cauzei penale în primă instanță este în drept să modifice, prin ordonanță, învinuirea adusă inculpatului în cadrul urmăririi penale în sensul agravării ei dacă probele cercetate în ședința de judecată dovedesc incontestabil că inculpatul a săvârșit o infracțiune mai gravă decât cea incriminată anterior. În corespundere cu art. 113 Cod de procedură penală, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală. Calificarea oficială a infracțiunii se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători. Conform art. 385 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunea dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul. În corespundere cu art. 436 alin. (4) Cod de procedură penală, la rejudecarea cauzei este interzisă aplicarea legii privind o infracțiune mai gravă decât numai dacă hotărârea inițială a fost casată în baza recursului declarat de procuror.

Conform jurisprudenței naționale, sentința trebuie să fie legală, întemeiată și motivată, bazându-se pe principiile generale ale efectuării justiției, asigurându-se contradictorialitatea procesului (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 2.*). Funcția acuzării este pusă pe seama procurorului, care

intentează cauza penală, înaintează învinuirea, susține acuzarea în instanțele de judecată (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 30.10.2009, nr.9 - Cu privire la judecarea recursului ordinar în cauza penală, pct. 56.*). Procurorul prezintă învinuirea în toate cauzele penale în numele statului (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 24.12.2012, nr.12 - Cu privire la unele chestiuni ce vizează participarea procurorului la judecarea cauzei penale, pct. 3.*)

Aceste prevederi legale relevă clar și concludent că:

a) doar procurorul este persoana oficială, abilitată cu dreptul de a reprezenta în judecată învinuirea în numele statului și să o modifice în sensul agravării ei (*art. 326 CPP*).

Totodată, instanța de judecată este în drept să modifice învinuirea formulată de acuzator, dar numai dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului (*art. 325 alin. (2) CPP*).

Prin urmare, instanța de judecată nu este competentă să depășească limitele învinuirii formulate de procuror în fața instanței, în sensul agravării ei, chiar dacă din probele administrate pe caz rezultă că inculpatul a săvârșit o infracțiune mai gravă decât cea incriminată inculpatului de acuzatorul de stat la faza de judecare a cauzei (*art. 325 alin. (1), 385 alin. (1) pct. 1) CPP*);

b) în cazul când, călăuzindu-se de dispozițiile legii și de propria sa convingere bazată pe probele cercetate, acuzatorul de stat modifică învinuirea în ședința de judecată în sensul atenuării situației inculpatului (*art. 53 alin. (1) pct. 8), 325 alin. (2) CPP*), dânsul nu renunță parțial la învinuire, dar utilizează procedura legală de calificare oficială a infracțiunii, adică determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală (*art. 113 CP*). În acest caz, procedura de judecare a cauzei continuă în mod obișnuit.

Or, potrivit la art. 320 alin. (5) Cod de procedură penală, procurorul este obligat, prin ordonanță motivată, să renunțe parțial sau integral la învinuire doar dacă ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată nu confirmă învinuirea adusă inculpatului, și această acțiune procedurală a procurorului atrage adoptarea de către instanța de judecată a unei sentințe de achitare sau de încetare a procesului penal.

Norma de drept vizată prescrie expres că renunțarea procurorului la învinuire, parțială sau integral, se face prin ordonanță motivată.

Însă, legiuitorul nu a pus în sarcina procurorului emiterea ordonanței și în cazul modificării învinuirii în instanța de judecată prin recalificarea acțiunilor inculpatului în sensul neagravării situației lui (*art. 325 alin. (1), 385 alin. (1) pct. 1) CPP, 113 CP*).

Aceste rezumate sunt conforme și jurisprudenței naționale. Or, în decizia nr. 1ra-540/2014, din 01.04.2014, în cauza penală privind inculpații Baraghin M. și Sîrbu V., Colegiul penal al Curții Supreme de justiție a statuat că procurorul obligatoriu modifică învinuirea prin ordonanță doar în cazul agravării ei.

Totodată, în decizia nr. 1ra-273/10, din 17.02.2010, în cauza penală privind inculpatul Movilă S., Colegiul penal al Curții Supreme de justiție a reținut că în prima instanță, prin discursul său înscris, procurorul a modificat învinuirea în sensul ameliorării situației inculpatului, solicitând reîncadrarea acțiunilor lui de la

art. 145 alin. (1) la art. 146 Cod penal. În asemenea circumstanțe, instanța urma a se conforma cerințelor procurorului, or, conform art. 325 Cod de procedură penală ea nu poate agrava situația inculpatului în raport cu acuzarea susținută de procuror în cadrul ședinței de judecată. Astfel, instanța de fond corect a procedat încadrând acțiunile lui Movilă S. în prevederile art. 146 Cod penal, la solicitarea procurorului, condamându-l în limitele învinuirii formulate de către acuzatorul de stat, pentru a nu depăși aceste limite.

Consecutivitatea enunțată supra, relevă în mod clar, cert și concludent, că argumentul instanței de apel, în speța de pe rol, că solicitarea acuzatorului de stat în instanța de fond, printr-un discurs scris, de modificarea a învinuirii formulate inculpatei Rojic N. de la art. 190 alin. (5) la art. 196 alin. (4) Cod penal, adică în sensul atenuării ei, nu poate fi luat în considerare deoarece lipsește o ordonanță a procurorului în aspectul vizat, nu are suport legal.

Prin urmare, condamnarea inculpatei Rojic N. în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, inclusiv și pe motiv că: *„instanța de fond nu era îngrădită de opinia procurorului privind încadrarea juridică a acțiunilor inculpatei și astfel nu era limitată de prevederile art. 235 Cod de procedură penală, or, conform probatoriului cercetat în cadrul cercetării judecătorești, reiese că, inculpata a însușit acele mijloace bănești”*, este neîntemeiată, deoarece instanța de apel a depășit limitele învinuirii formulate ultimei și, astfel, greșit a admis apelul avocatului V. Tatarciuc, părților vătămate Gusarenco S. și Gusarenco V. părții vătămate (pct. 2.- 4. din decizie).

În al treilea rând, potrivit art. 414 alin. (1), 415 alin. (1) pct. 1) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală. Instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, respinge apelul dacă este nefondat. Potrivit art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță.

Conform jurisprudenței naționale, hotărârea judecătorească trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală, se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3.*).

În pofida acestor prescripții legale, instanța de apel a constatat vinovăția inculpatei indicând că ea: *„...prezentându-se ca reprezentant al SRL „R&R”, împuternicită cu drepturi depline de a înstrăina imobile aflate la balanța firmei indicate, cunoscând cu certitudine că, nu deține asemenea drepturi... prin înșelăciune și abuz de încredere a dobândit...”*, ca apoi să se contrazică, statuând confuz și neclar că tot ea: *„a tănuțit că în privința companiei pe care o reprezintă în calitate de director comercial este intentat un proces de insolvență. În baza încheierii Curții de Apel Economice din 17.11.2009, inculpata în calitate de director comercial nu putea efectua careva acțiuni de înstrăinare a bunurilor mobile și imobile ale SRL „R&R”, fără permisiunea nemijlocită a*

administratorului provizoriu Chicu D. Cu toate acestea, inculpata, în calitate de reprezentant al SRL „R&R” a încheiat cu partea vătămată Gusarenco Serghei contractul privind primirea arvunei... Inculpata în calitate de director comercial al SRL „R&R” a prezentat părților vătămate informația denaturată cu privire la dreptul de proprietate asupra bunului imobil. Nu există careva acte legale prevăzute de legislație care să confirme că banii au fost introduși în casa întreprinderii SRL „R&R”... Totodată, aceste chitanțe... în pofida faptului că prezintă o probă de bază în vederea dezvinovățirii inculpatei de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal, au fost anexate la materialele cauzei penale tocmai în martie 2015” (pct. 4. din decizie).

Prin urmare, și în consecința erorilor enunțate, soluția instanței de apel privind condamnarea inculpatei în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, este una neîntemeiată legal.

În același timp, instanța de apel corect și întemeiat a respins apelul apărării ca nefondat, în partea privind achitarea integral a inculpatei de sub învinuirea imputată. Or, probele administrate infirmă argumentele apărării în acest aspect (pct. 2.- 4., 5.1 din decizie).

În această ordine de idei, se atestă că circumstanțele menționate în partea descriptivă a sentinței, inclusiv cele reproduse în pct. 2. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de fond, în limita învinuirii formulate de procuror în fața primei instanțe, corect a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind învinuirea înaintată inculpatei și încadrarea juridică justă a acțiunilor infracționale ale ultimei, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, toate fiind apreciate în conformitate cu prevederile art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării lor (pct. 2. din decizie).

Deci, recursul ordinar al apărării în această parte este neîntemeiat (5.1 din decizie).

Prin urmare, împrejurările enunțate relevă, în mod clar și evident, că instanță de apel a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția de condamnare a inculpatei în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, că greșit a admis apelul avocatului V. Tatarciuc, părților vătămate Gusarenco S. și Gusarenco V., dar corect a respins ca inadmisibil apelul apărării, și că recursul apărării este parțial întemeiat.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală instanța de recurs admite recursul, casează parțial hotărârea atacată și menține hotărârea primei instanțe, când apelul a fost greșit admis.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel în aspectul condamnării inculpatei în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, se impune soluția casării parțiale a deciziei atacate, pe motiv că apelul avocatului V. Tatarciuc, părților vătămate Gusarenco S. și Gusarenco V. a fost greșit admis, cu menținerea sentinței primei instanțe și a celorlalte dispoziții a deciziei contestate.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) și 2) lit. a), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

D E C I D E :

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de părțile vătămate Gusarenco Valentin și Gusarenco Serghei, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 aprilie 2016, în privința inculpatei Rojic Natalia Iuri.

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Gheorghe Ionaș și inculpata Rojic Natalia Iuri, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 aprilie 2016, în partea privind admiterea apelului *avocatului Tatarciuc Victor în interesele părților vătămate Gusarenco Valentin și Gusarenco Serghei*, condamnarea inculpatei Rojic Natalia Iuri în baza art. 190 alin. (5) Cod penal la 8 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în domeniul activității comerciale pe un termen de 2 ani, cu executare în penitenciar de tip închis, pentru femei, de la reținere, cu încasarea din contul Nataliei Rojic în beneficiul lui Gusarenco Serghei a prejudiciului material în echivalentul a 8000 euro în lei moldovenești calculat conform cursului oficial de schimb stabilit de BNM la data achitării, în beneficiul lui Gusarenco Serghei și Gusarenco Valentin a prejudiciului moral în sumă de a câte 10.000 lei pentru fiecare, pe motiv că apelul avocatului Victor Tatarciuc, părților vătămate Gusarenco Valentin și Gusarenco Serghei a fost greșit admis.

Menține sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 05 mai 2015, în privința inculpatei Rojic Natalia Iuri.

În rest, decizia contestată se menține.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 07 februarie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun